

ÅRSANALYS 2019

Servicenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förvaltningsberättelse	4
Händelser av väsentlig betydelse	4
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	5
Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnderna	10
Resultat och ekonomisk ställning	11
Personal	14
Miljö	18

Sammanfattning

Under året som gått har Servicenämnden haft fokus på att strukturera, kvalitetssäkra och utveckla arbetssätten och tjänsterna. Detta för att fortsatt kunna utföra en kostnadseffektiv leverans och god service till våra beställare. Ekonomin har också varit högt prioriterad.

Händelser av väsentlig betydelse

Det uppdrag som Servicenämnden fått av Kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av en samlad måltidsorganisation, har slutförts och redovisats till Kommunstyrelsen. Kommunfullmäktige beslöt under hösten att beställa byggnation av en ny skolbyggnad för samlokalisering av Hedda Anderssongymnasiet och Svaneskolan på fastigheten Pastor Svane 1 m fl. Kommunfullmäktige har också beställt byggnation av en skola och idrottshall på Södra Råbylund. Idrottshallen ska anpassas efter gymnastikens behov; arbetet med idrottshallen har högsta prioritet.

Under hösten beslutade VA SYD:s förbundsstyrelse att säga upp samarbetsavtalet med Servicenämnden. Uppsägningstiden löper på tre månader från och med den 29 oktober och avslutas den 29 januari 2020. Det kommer att innebära ett kraftigt av intäktsbortfall samt att gatuberedskapen som Servicenämnden genom Markentreprenad håller åt Tekniska nämnden samt Krafringen påverkas. Utredning och framtagande av förslag på nytt beredskapsupplägg pågår.

Ekonomisk ställning

Årets resultat om 61,5 mnkr, är en negativ budgetavvikelse om 1,9 mnkr. Avvikelse finns dels inom Lundafastigheter 2,0 mnkr, dels inom Markentreprenad 3,0 mnkr. Måltidsservice uppvisar en positiv budgetavvikelse om 3,1 mnkr.

Genomförda investeringar uppgår till 482,3 mnkr och utgör en positiv budgetavvikelse om 142,5 mnkr. Budgetavvikelsen är hänförlig dels till förskjutningen av åtgärder för inomhusmiljöprojektet och dels till att projekt senarelagts.

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2019 har tre nya affärsområdeschefer rekryterats. Den nya fastighetschefen Mikael Nordholm började sin tjänst i oktober och i december blev det klart att Matthias Olsson tar över uppdraget som entreprenadchef den 7 januari 2020 och att Birgitta Alsterland tar över uppdraget som Måltidschef den 2 mars 2020.

Det uppdrag Servicenämnden fått av Kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av en samlad måltidsorganisation, har slutförts och redovisats till Kommunstyrelsen.

En ny organisation för Måltidsservice har arbetats fram under året. Den nya organisationen börjar gälla från och med 1 februari 2020 och ska ge chefer och medarbetare bästa möjliga förutsättningar att göra ett bra jobb, trivas och utvecklas.

Under 2019 beslutade VA SYD:s förbundsstyrelse att säga upp samarbetsavtalet med Servicenämnden med hänvisning till att avtalet inte var förenligt med gällande lagstiftning, LUF. Avtalet har omfattat anläggning, drift, underhåll och beredskap och tecknades första gången i oktober 2007. Uppsägningstiden löper på tre månader från och med den 29 oktober och avslutas den 29 januari 2020. Detta har påverkat och kommer att påverka verksamheten mycket.

VA-beredskapen kommer att försvinna från och med den 29 januari 2020, vilket kommer att påverka gatuberedskapen som Servicenämnden genom Markentreprenad håller åt Tekniska nämnden samt Krafringen. Utredning och framtagande av förslag på nytt beredskapsupplägg pågår. Enheten Fjärrvärme har ett nytt avtal (konkurrensutsatt) med Krafringen.

Genom de insatser som genomförts 2019 står Servicenämnden genom Mobilitetsservice nu rustad för att under 2020 ta ansvaret för att tjänsteresor i kommunen optimeras och effektiviseras.

Under 2019 har följande fastigheter avyttrats:

- Polishuset och Tingshuset i Dalby
- Idalagården i Veberöd
- Odarslövs skola (enbart byggnader)
- Ladugårdsmarken 4:14 (Reimers gård) genom överföring till Tekniska nämnden

Sedan årsskiftet 2018/2019 har 96 modulbostäder genom LKF tillträtts. Därtill har 32 lägenheter i Genarp samt 24 lägenheter i Brunns hög genom blockförhyrningar tillträtts. Inhyrningen på Hotell Ideon har upphört och 40 rum har lämnats.

Ett antal större om-, till- och nybyggnadsprojekt har färdigställts under året. Bland annat följande:

- Delfinskolan och Delfinens förskola
- Lerbäckshallen (färdigställs till årsskiftet 19/20)
- Bytaregatan, ombyggnadsprojekt för att skapa kontorslokaler för flera olika förvaltningar som samlokaliseras
- Gradängsal inom Katedralskolan

Delfinensskolan och Delfinens förskola är det andra gemensamma 3D-fastighetsprojekt

som kommunen genomför tillsammans med Stiftelsen AF Bostäder. Projektet är en del i stadsbyggnadsprojekt på Norra fäladen avseende det öst-västliga stråket längs Magistratsvägen.

Folkparken har byggts till med paviljonger och stora scenen har iordningställt.

Omfattande planerat underhåll har utförts på flera fastigheter, som exempel kan nämnas Fågelskolan, Nyvångskolan och Magleskolan.

Under 2019 har bland annat följande projekt gått i produktion:

- Guldåkerns förskola
- Polhemskolans matsal
- Katedralskolans matsal
- Idalaskolan och Idala förskola
- Ombyggnation av gymnasieskolan Vipan

Inom Stadshallenprojektet har en arkitektävling genomförts som vanns av White arkitekter. Upphandlingen av entreprenör vanns av byggnadsfirman Otto Magnusson AB. Operatör blir Altitude Meetings som kommer att driva och utveckla Stadshallen.

Projekteringen av Södra Råbylunds skola och idrottshall har startat och har högsta prioritet. Byggnationen av skolbyggnad på fastigheten Pastor Svane 1 m fl har beställts efter en omfattande extern revision inför beslut i Kommunfullmäktige under hösten. Kommunfullmäktige beslutade då även att Svaneskolan och Hedda Anderssongymnasiet kommer att samlokaliseras i byggnaden. Svaneskolan kommer tillfälligt att lokaliseras på Parkskolan inom befintlig byggnad, inom paviljong samt inom paviljong på Pastor Svane 1. Under början av 2019 blev det uppenbart att det fanns hinder mot Parkskolans planerade ombyggnation, då det uppdagades att det inom fastigheten finns kulturlager som kräver mer omfattande arkeologiska utgrävningar än vad man ursprungligen bedömt.

Avtalet med Vänskapens Hus är uppsagt per den 31/12 2019, och Servicenämnden har fått i uppdrag av Kommunstyrelsen att hitta ersättningslokaler till föreningen. Ett nytt tidsbegränsat hyresavtal har tecknats med föreningen Vänskapens Hus för del av fastigheten.

Frågan om avtalet med Kulturen, vilket sedan många år tillbaka lyfts av Servicenämnden på olika sätt, har lösts genom att nytt avtal träffas där Servicenämnden inte längre är part. En del i avvecklingen av det tidigare avtalet har varit att hantera en momsproblematik. Kostnaden för detta har slutligen kommit att bäras av Servicenämnden.

Regelverket för bostäder har beslutats, vilket innefattar villkoren för bostäder till nyanlända.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Lunds vision och förhållningssätt

Lund skapar framtiden – med kunskap, innovation och öppenhet

I Lund har kunskap förändrat världen i mer än 1000 år. Nytänkande och problemlösande ligger i vår natur. Vi hämtar kraft i historien för att tillsammans med andra skapa framtiden.

Lund är en plats där du kan vara dig själv, där du vill bo, utvecklas och bidra till framtiden. Här finns en unik kunskapskultur där olikheter berikar. Vi vågar tänka stort och visa handlingskraft. Genom öppenhet och tillit till varandra låter vi idéerna växa till hållbara lösningar på dagens och morgondagens utmaningar.

Tillsammans kan vi mötas, skratta och lösa världsproblem. Genom att visa vägen och inspirera andra visar vi att Lund är ett levande och ledande kunskapscentrum som gör skillnad. Då, nu och i framtiden. Här och i världen.

Förhållningssätt:

Lyssna

Vi lyssnar och tar till oss kunskap som finns i Lund och i världen utanför. Öppenheten gör att vi får nya perspektiv, odlar innovationer, idéer och en stark demokrati.

Lära

Vi lär genom att lyssna, men också genom att vara nyfikna och skapa. Vårt lärande driver utvecklingen och i en värld som är i ständig förändring bjuder vi in, testar nya tankar och lösningar och följer goda exempel.

Leda

Vi leder och vi visar mod och handlingskraft; vi genomför förändringar och tar initiativ. Vi verkar tillsammans med andra och drar nytta av varandras kompetenser, erfarenheter och våra olika uppdrag och roller. Tillsammans åstadkommer vi mer.

Måluppföljning

Måluppfyllelsen för 2019 är god och flertalet värdeskapande aktiviteter kommer även att fortsätta under 2020. Eftersom målen är långsiktiga och ständigt pågående så har bedömningen främst gjorts utifrån genomförandet av aktiviteterna i affärsområdenas och nämndens verksamhetsplaner samt utifrån indikatorernas utveckling.

Nämndens utvecklingsmål	Indikatorer	Mål 2019	Utfall 2019	Utfall 2018
Skapa hållbara värden för kommunen Klarar målet	Sammanvägd kundnöjdhet (skala 1-6)	4	4,3	
	Antal föreslagna vardagsinnovationer eller förbättringar	10	*	
	Antal vardagsinnovationer eller förbättringar som genomförs	2	*	
Effektivare förvaltning Klarar delvis målet	Medarbetarnas motivation	4	4,8	
	Sammanvägning av medarbetarnas syn på ledarskapet	4	5	
	Medarbetarnas bedömning av i vilken utsträckning arbete sker för att hitta sätt att förbättra och utveckla verksamheten	4	*	
	Antal relevanta och jämförbara ekonomiska nyckeltal införda i rapportverktyg		100 *	

* Det saknas metod att samla in mätvärdet

Förvaltningen har kartlagt sina värdeskapande huvudprocesser och ett flertal aktiviteter har utförts förvaltningsövergripande och i verksamheterna. Det återstår arbete för att "Skapa hållbara värden för kommunen", men arbetet har ändå drivits framåt under året enligt plan.

Ett flertal aktiviteter har utförts förvaltningsövergripande och i verksamheterna för att bli "En effektivare förvaltning" men det finns fortfarande aktiviteter som inte slutförts. Besparingskrav 2020 gör att effektivisering av verksamheten står ännu mer i fokus och det krävs ytterligare aktiviteter.

Verksamhetsmål	Bedömning av målet
Utveckla samarbetsformerna med kunderna för att öka servicen mot invånarna i Lunds kommun	 Klarar målet
Uppmuntra till innovationer och ständiga förbättringar i vardagen	 Klarar delvis målet
Ett aktivt ledarskap som bidrar till positivt arbetsklimat och ökar medarbetarnas motivation	 Klarar målet
Stärka samarbetet såväl inom som mellan affärsområdena och utveckla effektivare arbetsformer	 Klarar delvis målet
Ytterligare utveckla ekonomistyrningen	 Klarar delvis målet

Fokusområden

Smartare Lund

Förvaltningen har ett verksamhetsmål att "Uppmuntra till innovationer och ständiga förbättringar i vardagen" vilket bidrar till nytänkande och att skapa stark innovationskultur. Kulturen skapas genom att goda exempel med tydlig koppling till hur det påverkar för att uppnå visionen, regelbundet publiceras som nyheter på Inloggad. Som exempel har ett livesänt matråd på Fäladsskolan testats under året.

Förvaltningen har deltagit i kommunkontorets projekt "Idébanken" och kommer vara pilotförvaltning när det går i drift i början av 2020. "Idébanken" är ett digitalt verktyg som kommer göra det enklare att fånga och följa upp förslag från medarbetare och interna kunder.

Verksamheterna deltar aktivt i flertalet utvecklingsprojekt inom förvaltningen och kommunen och följande har pågått under året:

- Cleancon
- Fossilbränslefria kommuner i Skåne 2.0
- CAR
- Digitalisera det systematiska brandskyddsarbetet (SBA)

Höjd kvalitet och gott bemötande

Genom att ständigt se över kvalitén på förvaltningens tjänster kan den höjas. Det finns många exempel på hur förvaltningen arbetar med detta, ett axplock:

- Måltidsservice har hållit interna workshops på temat tillagningstekniker, nya rätter till matsedeln för att laga god, näringsriktig, hållbar mat som gäster vill äta.
- Lundafastigheter har samlat lokalförsörjningsplanerna, så att förvaltare kan informera och stämma av planering mot dem.
- Markentreprenad har inlett en översyn av hanteringen av etableringstomter och har också gjort viss översyn av prissättningsmodellen.
- Förvaltningen har under hösten gjort en kartläggning av systemstödet för att säkerställa och utveckla det. Kartläggningen har resulterat i ett antal aktiviteter att prioritera för 2020.
- Förvaltningen har tagit fram relevanta och jämförbara nyckeltal.

Förvaltningen fortsätter att tydliggöra förvaltningens värdeskapande processer i dialog med kunder. Det ger ett planeringsunderlag, utvecklar samarbetsformerna och stödjer arbetet med ordning och reda.

Samarbetet med kunderna utvecklas kontinuerligt och under året har flertalet kundenkäter samt uppföljningar med samarbetspartner gjorts för att tydliggöra förbättringsområden.

Genom att stärka samarbetet mellan affärsområdena och samordna arbetssättet stärks också arbetet med "En Serviceförvaltning". Förvaltningens arbetssätt anpassas exempelvis genom att förbättra möteskulturen med målsättningen att ha effektivare möten som är förberedda och planerade med framförhållning samt att upprätta kommunikationsplaner.

För att bidra till "Höjd kvalitet och gott bemötande" så krävs ett aktivt ledarskap. Det i sin tur bidrar till positivt arbetsklimat och ökar medarbetarnas motivation. För att

stärka ledarna i deras dagliga uppdrag och skapa ett hållbart ledarskap får de stöd och utbildning. Regelbundna utvecklingsmöjligheter ordnas inom exempelvis konflikthantering, arbetsrätt, löneprocessen, officepaketet samt Qlikview. Med utgångspunkt i att ny delegationsordning införts har utbildning i denna för samtliga chefer och ledare genomförts.

Det har genomförts två medarbetarenkäter (Pulsenmätningar) för förvaltningen, mars och augusti 2019. Resultatet blev genomgående bättre i augusti jämfört med mätningen i mars och det kommer att analyseras vidare. Handlingsplaner har tagits fram där resultatet visar att det behövs åtgärder för att förbättra arbetsmiljön.

Ett starkare samhällsengagemang

Förvaltningen har genom Måltidsservice deltagit i Ung i Lunds 60:e ungdomsting och informerade om måltidernas koppling till Agenda 2030 samt haft dialog med matgäster under inflytandecafé på AF-borgen. Måltidsservice har dessutom organiserat och genomfört en kommunövergripande föreläsning för att höja kunskapen om specialkost för gäster med neuropsykiatriska funktionsvariationer.

Lekvärderna och barnens deltagande är centrala i planeringen och utvecklingen av skolgårdarna. Under perioden har förslaget till *Råd och riktlinjer för utemiljö vid förskolor* färdigställts i samarbete med stadsbyggnadskontoret och barn- och skolförvaltningen.

Fågelskolan har fått stora delar av utemiljön upprustad, vilket har skapat en bättre gård för högstadiesbarnen. Samtidigt har ett större antal nyplanteringar på hela skolgården gjorts utifrån barnens önskemål.

Projektet Livskonceptet har avslutats och utvärderats. Projektet drevs tillsammans med LKF, Malmö Stad, IKEA och Rädda Barnen, och syftade till att skapa en god integration i ett modulprojekt genom insatser och stöd i bostaden med fokus på barnens bästa.

Under sommaren anställde Markentreprenad vuxenlärlingar från kompetensförsörjningsprojektet som drivits tillsammans med arbetsförmedlingen, Lernia och Byggnads fackförbund. Projektet har följts upp och utvärderats tillsammans med berörda parter.

Ett grönt föredöme

Inom förvaltningen är miljöarbetet centralt, då nämnden har huvudansvar för två av kommunens delmål och arbetet med att uppnå LundaEkos delmål ingår som en del i verksamheternas vardag.

Förvaltningen arbetar aktivt med att minska kommunens klimatavtryck. Kommunen har under lång tid arbetat fokuserat med de mer materiella miljöfrågorna, såsom energi gällande lokaler och fordon samt livsmedel. Nu ökar fokus på beteende- och upphandlingsfrågorna eftersom bedömningen görs att arbete där kan ge stor klimatnytta i förhållande till insats. Ny kunskap kring byggmaterialens klimatpåverkan och alternativa bränslen bevakas. För att minska måltidernas klimatpåverkan utvecklas nya vegetariska rätter och kockarna utbildas.

Exempel på aktiviteter förvaltningen gjort under året för att vara ett grönt föredöme:

- Kommunikation och förmedling av information gentemot kunder genom utskick av kundbrev

- När miljöinspirationsdagen gick av stapeln var Måltidsservice på plats och pratade skolmatsedel - dåtid, nutid och framtid och Mobilitetsservice berättade hur tjänsteresorna ska optimeras
- Vid hållbarhetsveckan var Måltidsservice på plats och serverade matsvinnsfika
- En inspirationsdag med fokus på mellanmål och matsvinn anordnades på Svane för kockar och ekonomibiträden i mottagningskök

Aktiviteter för att uppfylla basuppdraget

Löpande genomförs aktiviteter för att klara verksamhetens utmaningar samt för att uppnå förändrade lagkrav, vilka inte beskrivs under fokusområdena.

Aktiviteterna i förvaltningens krisberedskap har inte utförts i den omfattning som planerades. Detta arbete har senarelagts för att invänta kommunkontorets arbete med den kommunövergripande planen.

Arbete med informationsredovisningen och GDPR pågår men har inte hunnit färdigställas. Förvaltningen har valt att göra arbetet grundligt och samordnar det med pågående processkartläggning, för att undvika dubbelarbete i ett senare skede

En förvaltningsgemensam upphandlingsfunktion har ännu inte utretts klart, men en avtalscontroller har anställts och arbete med att skapa en gemensam avtalsdatabas har påbörjats.

En ny delegationsordning har beslutats av Servicenämnden och vidaredelegation har beslutats av servicedirektören. Ett omfattande utbildningsprogram i anledning av detta har genomförts för såväl förtroendevalda som berörda medarbetare. Nya rutiner avseende framförallt delegationsbesluten har införts och fungerar väl.

I samband med att ny nämnd tillträdde genomfördes ett utbildningsprogram avseende nämndspecifika områden.

Genom mjuk implementation av HR-portalen har systemet successivt börjat fungera bättre. Det finns dock fortfarande en betydande utvecklingspotential avseende vissa delar.

Arbetet med genomlysning av förvaltningens IT-system har genomförts. Det kommer att ligga till grund för inledande åtgärder under 2020.

Intern kontroll

Förvaltningens arbete med intern kontroll har utvecklats och blir en allt mer naturlig del i planeringsarbetet och kontrollmiljön blir öppnare.

Intern kontroll är en återkommande punkt på förvaltningsledningens möten. De delar som berör verksamheterna kommuniceras ut till berörda personer eller funktioner av förvaltningsledningen.

Riskbedömningen 2019 genomfördes i affärsområdenas ledningsgrupper och låg sedan till grund för förvaltningens sammanvägda risk- och konsekvensanalys och för kontrollaktiviteter.

Nämnden bedömer att det samlade systemet för intern kontroll fungerar tillfredsställande som ett kontrollinstrument och för insyn i förvaltningen. Det är ett arbete som ständigt behöver utvecklas för att kontrollmiljön ska hållas levande.

Markentreprenad har varit kvalitetscertifierat sedan 1999 enligt ISO 9001. Under 2019 har kvalitetledningsarbetet ytterligare utvecklats genom att tydligare vara en del av styrprocessen. Under året har det varit två externa revisioner varav en var förnyelserevision Markentreprenad blev godkänt och är fortsatt kvalitetscertifierade enligt ISO 9001.

Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnderna

Särskilda uppdrag	Status	Kommentar
Anpassning av skollokaler för övernattnig	Pågående	<p>Utifrån att Räddningstjänsten har informerat Lundafastigheter om utökade krav vid övernattnig i lokaler, har en översyn av befintliga lokaler som nyttjas vid Lundaspelen påbörjats. Antalet möjliga övernattningslokaler behöver dessutom öka något för att säkra flexibiliteten, bland annat på grund av att samtliga byggnader inte garanterat kan nyttjas varje år (exempelvis vid renovering eller ombyggnation etc.)</p> <p>De ökade kraven kommer att medföra behov av investeringar både i befintliga lokaler som använts till övernattnig och i tillkommande lokaler, liksom ökade löpande kostnader i form av skötsel, service, provningar och underhåll. Detta för att lokalerna ska kunna godkännas för övernattnig av Räddningstjänsten.</p>

Resultat och ekonomisk ställning

Resultat

Resultaträkning (431)

(Mnkr)	Budget 2019	Utfall 2019	Utfall 2018
Intäkter	1 542	1 584,1	1 522,4
Kostnader	-1 041	-1 096,9	-1 029,7
Avskrivningar	-295,5	-301,8	-292,8
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	205,5	185,4	199,9
Finansiella kostnader	0	-0,1	-0,1
Interna finansiella kostnader	-142	-123,8	-121
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	63,5	61,5	78,8
RESULTAT	63,5	61,5	78,8

Analys av resultatet

Servicenämndens omsättning 2019 är 1 584,1 mnkr och nämnden visar ett **resultat** om 61,5 mnkr, vilket är en negativ budgetavvikelse om 1,9 mnkr och motsvarar 0,1 % av nämndens omsättning. 1,1 mnkr av avvikelsen hänförs till att Kommunfullmäktige i november 2019 beslutade att Servicenämnden ska justera ersättningen till Kulturen för drift och underhåll genom motsvarande underskott hos nämnden (KS 2016/0627).

Servicenämndens initiala resultatkrav om 78,4 mnkr har sänkts till 63,5 mnkr efter Kommunstyrelsens beslut om överföring av Kommunstyrelsens reserverade medel för flyktingbostäder för nyanlända till Servicenämnden (KS 2019/0781).

Servicenämndens **intäkter** är 42,1 mnkr högre än budgeterat. Intäktsökningen är huvudsakligen hänförlig till volymökningar på entreprenadsidan om ca 29,3 mnkr och måltidssidan om ca 11,2 mnkr, där motsvarande kostnader till största delen finns. Övriga intäktsavvikelser som inte är direktkopplade till volymförändringar är:

- Fastigheterna Polishuset/Tingshuset i Dalby samt Idalagården har avyttrats sedan det har konstaterats att det inte finns någon kommunal verksamhet som har behov av dessa. Reavinsten vid försäljning av fastigheterna är 3,5 mnkr respektive 2,6 mnkr
- Övriga intäktsökningar på fastighetssidan uppgår till 1,5 mnkr (t.ex. försäkringsersättningar)
- Lägre intäkter än budgeterat om 6,0 mnkr uppstår pga. att resultatkravet för gemensam fordonspool har lagts på Servicenämnden istället för på de nämnder som använder tjänsterna. Det beslutade resultatkravet om 6,0 mnkr för fordonspoolen innebär att Servicenämnden behöver ta ut denna vinst från andra nämnder

Servicenämndens **kostnader inkl avskrivningar** är 62,2 mnkr högre än budgeterat. Den största delen av kostnadsökningen är huvudsakligen hänförlig till volymökningar om ca 35 mnkr. Övriga kostnadsavvikelser som inte är direktkopplade till volymförändringar är:

- I samråd med Kommunkontoret har förvaltningen gjort bedömningen att upparbetade utredningskostnader i projektet Södra Råbylund om ca 9,6 mnkr (inklusive nedskrivningen av utemiljöåtgärder om 1 mnkr) är att betrakta som förgäveskostnader och belastar nämndens resultat 2019
- Kommunstyrelsen beslutade den 4 december 2019 att samlokalisera Hedda Anderssongymnasiet och Svaneskolan. I och med det har de upparbetade utrednings-/projekteringsutgifterna för ombyggnationen av Parkskola bedömts som förgäveskostnader och belastar nämndens resultat 2019 med 6,5 mnkr (inklusive nedskrivningen om 1,1 mnkr)
- Arbete med att möjliggöra byggnation av Hedda Anderssongymnasiet på tomten där Svaneskolan finns idag, pågår. En förutsättning för att bygga Hedda Anderssongymnasiet är att Svaneskolan rivs. I Servicenämndens ram för 2019 ryms till viss del kostnader för rivningen (3,0 mnkr), som inte blev utnyttjade då rivningen framflyttats
- Kommunfullmäktige beslutade i november 2019 att Servicenämnden ska justera ersättningen till Kulturen för drift och underhåll med 1,1 mnkr genom motsvarande underskott hos nämnden (KS 2016/0627)
- Försäljningen av Odarslöv lämnade en reaförlust om 1,3 mnkr
- Nedskrivning om ca 4,6 mnkr för del av Stadshallen i samband med ombyggnationen
- Högre fastighetskostnader om ca 4 mnkr på grund av skadegörelse där försäkringsersättningar förväntas att täcka en del av kostnaderna
- Övrig avvikelse om ca 3,0 mnkr beror på olika fastighetsrelaterade kostnader

Finansnetto, en intern kostnad som främst är relaterad till beställningar från Kommunstyrelsen, visar på en positiv budgetavvikelse om 18,1 mnkr och beror på lägre investeringsvolym jämfört med budget.

Budgetavvikelsen fördelas mellan affärsområdena enligt nedan:

Resultatredovisning per affärsområde (i mnkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019
Lundafastigheter	55,2	57,2	-2,0
Markentreprenad	4,5	7,5	-3,0
Måltidsservice	1,8	-1,2	3,1
Resultat	61,5	63,5	-1,9

Medan Lundafastigheter och Markentreprenad har negativa budgetavvikelser som främst beror på den tidigare nämnda ersättningen till Kulturen samt resultatkravet för gemensam fordonspool, visar Måltidsservice en positiv budgetavvikelse som framförallt härleds till ökad portionsförsäljning som inte till fullo avspeglas i motsvarande livsmedelskostnadsökning.

Investeringar

Investeringsredovisning

(Mnkr)	Budget 2019	Utfall 2019	Utfall 2018
Inventarier, fordon	-14	-18,8	-12,3
Övriga anläggningar	0	0,2	-0,6
Byggnader, anläggningar	-200	-155,9	-172,1
Till nämndens förfogande	0	0	
Immateriella, finansiella	-7	-0,4	-4
TOTALT	-221	-174,9	-189

Analys av investeringar

Mnkr	Utfall 191231	Budget	Helårsprognos feb-19	Helårsprognos nov-19	Helårsavvikelse budget/utfall
Egen ram	174,9	221,0	221,0	167,5	-46,1
Beställda byggnationer (ram över flera år)	307,3	1 912,3	369,0	320,0	-61,7
Ännu ej beställda byggnationer	0,1	2 278,0	34,8	1,7	-34,7
TOTALT	482,3	4 411,3	624,8	489,2	-142,5

Utfallet för förvaltningens investeringar under 2019 blev 482,3 mnkr vilket utgör en positiv budgetavvikelse på helårsbasis med 142,5 mnkr jämfört med budget 624,8 mnkr. Detta motsvarar en genomförandegrad på 77 % i förhållande till investeringsbudgeten.

Till skillnad från övriga nämnder har Servicenämnden att hantera två investeringsramar; dels sin egen investeringsram som årligen beslutas av KF och som innehåller medel för bland annat särskilda satsningar på energi/miljö, komponentutbyte och vissa typer av byggnadsanpassningar, dels medel som finns hos Kommunstyrelsen för byggnationer och förs över i takt som byggnation genomförs.

Egen ram

Servicenämndens egen investeringsram 2019 uppgick till 221,0 mnkr.

Utfallet per 2019-12-31 avseende egen ram blev 174,9 mnkr, det vill säga en positiv avvikelse på 46,1 mnkr på årsbasis. Avvikelsen beror till största delen (23,1 mnkr) på att många inomhusmiljöprojekt blivit fördröjda och skjuts framåt i tiden. Miljö- och energibesparingar minskar med 12,5 mnkr av samma orsaker samt vakanser på specialistkompetens under delar av året. Mindre lokalinvesteringar minskar med 10 mnkr med anledning av att beställningar från Skol- och utbildningsförvaltningarna inte inkommit som förväntat under året.

Byggnationer

Investeringsbudgeten för "byggnationer" där budgeten initialt ligger under Kommunstyrelsen, beräknades i början av året till 403,8 mnkr för 2019.

Utfallet 307,4 mnkr, utgör en positiv avvikelse om 96,4 mnkr. De främsta orsakerna till avvikelsen är avvaktan på politiska beslut, svårigheter att erhålla anbud samt förändringar i beställningar, som leder till att projekten senareläggs bla Ridhus

Ladugårdsmarken (17,8 mnkr), Idala skola och idrottshall (15,8 mnkr), Guldåkerns förskola (13,6 mnkr), Parkskolan (13,0 mnkr), Stadshallen (10,5 mnkr).

Utfallet avseende 2019-års investeringar är jämfört med föregående år 83,9 mnkr högre. Detta beror på att ett antal stora projekt som startades upp under 2018 varit i full produktion under 2019, till exempel, Idala skola och Idrottshall, Lerbäcks Idrottshall, Hedda Anderssongymnasiet, Vippan, Katedralskolans matsal samt Nyvångskolan.

Personal

Antal anställda

Arbetad tid, årsarbetare netto

2019	2018	2017	2016
657,6	580,7	522,5	525,6

Antal anställda

	31 dec 2019	31 dec 2018	31 dec 2017	31 dec 2016
Anställda kvinnor totalt	282	278	252	247
Anställda män totalt	302	303	272	261
Antal anställda totalt	584	581	524	508

Antalet anställda, primärt tillsvidare anställda, har de senaste åren ökat kontinuerligt inom förvaltningen. Ökningen har dock avtagit mellan 2018-2019, på grund av den marginella ökningen kan inte några generella slutsatser dras.

Personalomsättning

Personalomsättning

2019	2018	2017
11%	8%	12%

Personalomsättning utvalda yrkesgrupper

Yrkesgrupper	2019	2018	2017
Köksbiträde	3 %	4 %	12 %
Anläggningsarbetare	12 %	14 %	20 %
Drifttekniker	23 %	8 %	16 %
Parkarbetare	19 %	5 %	10 %
Förvaltningsledning/stab	23 %	0 %	8 %

Mellan 2018 och 2019 har personalomsättningen inom Serviceförvaltningen ökat. Yrkesgrupperna drifttekniker och parkarbetare står tillsammans med förvaltningsledningen/stab för den största ökningen. Serviceförvaltningens ledningsgrupp har under året arbetat aktivt för att belysa frågan kring ett hållbart ledarskap och planerar för insatser under 2020 som ligger i linje med att skapa goda organisatoriska förutsättningar för chefer och ledare inom förvaltningen.

19 % i personomsättning för parkarbetare innebär att 8 personer av 43 i gruppen har avslutat sin anställning. Orsaken till avslut beror delvis på pensionsavgångar. Personalomsättningen på 23 % i yrkesgruppen drifttekniker motsvarar 10 av 44 medarbetare.

Med utgångspunkt i resultatet för 2019 har Serviceförvaltningen en sund personalomsättning.

Kompetensbehovet på kort och lång sikt

Yrkesgrupper	Antal anställda 2018	Behov anställda 2020	Gap antal anställda 2020	Rekryteringsbehov 2020
Kock och köksbiträde	147			25
Lokalvårdare	53			5
Parkarbetare	49			5
Anläggningsarbetare	37			5
Tekniker TS	35			10

Under 2020 kommer Måltidsservice utökas med ytterligare verksamheter, detta medför ett behov av att nyrekrytera kockar samt köksbiträden. GAP-analyserna som gjordes 2018 överensstämmer då inte med behovet för 2020. Under 2020 kommer Måltidsservice att inleda arbetet med att skapa en kompetensförsörjningsplan i syfte att proaktivt kunna arbeta med de långsiktiga behoven av kompetens inom området.

På Markentreprenad överensstämmer inte GAP-analysen som gjordes under 2018 på grund av förlorat uppdrag i form av VA-Syd, dock arbetar affärsområdet med målsättningen att minska antalet inhyrd personal till förmån för att ha egen anställd personal. Ett stort arbete har gjorts inom parkskötseln - där ingen ersättningsrekrytering har gjorts under 2019. Detta för att undersöka om verksamheten kan fullfölja uppdragen med färre resurser.

Heltid som norm

Andel heltidsanställda förvaltning

dec 2019	dec 2018	dec 2017
90%	89%	87%

Andel heltidsanställda utvalda yrkesgrupper

Yrkesgrupper	2019	2018	2017
Kock	90 %	88 %	86 %
Köksbiträde	57 %	54 %	49 %
Lokalvårdare	81 %	81 %	90 %

Sedan 2017 har andelen heltidsanställda inom förvaltningen ökat något. Ökningen beror delvis på att Måltidsservice erbjudit ett antal deltidsanställda vilka önskade heltid en utökad tjänstgöringsgrad. Serviceförvaltningen kommer under 2020 arbeta mer aktivt med frågan för att kunna leva upp till KS beslut.

Hälsa och arbetsmiljö

Frisknärvaro

Frisknärvaro (andel medarbetare som inte har någon sjukskrivningsperiod det senaste året)

Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
32,2%	32,8%	32,9%

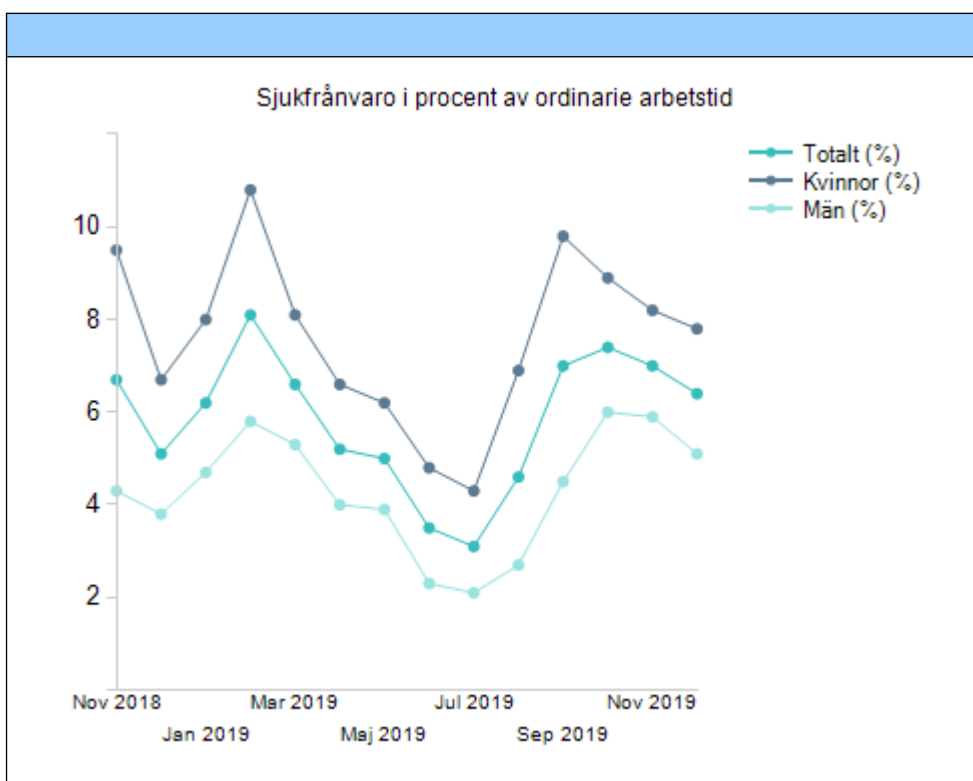
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

Nyckeltal	2019	2018	2017
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - kvinnor	7,5	8,4	8,2
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - män	4,3	4,9	4,5
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - total	5,8	6,5	6,3

Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer

Nyckeltal	2019	2018	2017
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - män	38,4	37,5	31,6
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - kvinnor	57,3	57	55,2
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - total	49,8	49	45,9

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, utveckling

Sjukfrånvaro åldersuppdelad

Nyckeltal	2019			2018		
	Kvinnor 2019	Män 2019	Totalt 2019	Kvinnor 2018	Män 2018	Totalt 2018
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid <= 29 år	3,8%	6,1%	5%	9,5%	5%	6,7%
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid 30-49 år	7,2%	4,3%	5,8%	8,6%	5,6%	7,1%
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid >= 50 år	8,9%	4%	6,1%	8%	4,3%	5,8%

Analys av sjukfrånvarons förändringar

Frisknärvaro:

Frisknärvaron (antal medarbetare utan sjukfrånvarotillfällen under året) inom förvaltningen har sjunkit något sedan 2018. Per yrkesgrupp:

- parkarbetare – frisknärvaron har minskat från 30 % till 28,1 %
- anläggningsarbetare - frisknärvaron har minskat från 33,3 % till 32,4 %
- lokalvårdare - frisknärvaron har ökat från 30,1 % 2018 till 32,4 %
- köksbiträde - frisknärvaron har minskat från 24,7 % till 21,8 %
- kock - frisknärvaron har ökat från 21,9 % till 23,5 %

Arbetsmiljömålen för 2020 innebär att samtliga förvaltningar ska öka frisknärvaron. Serviceförvaltningen har inte fattat ett beslut kring ett målvärde för frisknärvaron i

2020 men följer löpande utvecklingen.

Sjukfrånvaro:

Serviceförvaltningen har uppnått målet om en minskning av sjukfrånvaron med 10 % årligen mellan perioden 2018 till 2020 i enlighet med antagna arbetsmiljömål. Den totala sjukfrånvaron för 2019 för förvaltningen var 5,8 % (2018 - 6,5 %) detta är lägre än målet för hela Lunds Kommun under 2019 vilket var 7 %. Sjukfrånvaron under året har varit något högre i februari respektive september.

- Måltidsservice har minskat sin sjukfrånvaro från 8,1 % till 8,3 %. Minskningen beror på ett stort arbete med att följa upp sjukfrånvaron i ett tidigt skede samt att åtgärder vidtagits kring långtidssjukfrånvaron inom affärsområdet. Måltidsservice har arbetat med att sätta interna mål kring sjukfrånvaron och kopplat aktiviteter till dessa.
- Lundafastigheter har ökat sjukfrånvaron från 5,1 % under 2018 till 5,3 % under 2019. Ökningen beror delvis på en ökning av långtidssjukfrånvaron.
- Markentreprenad har minskat sjukfrånvaron från 5,9 % under 2018 till 4,8 % under 2019. Minskningen beror delvis på ett mer strukturerat och aktivt arbete med rehabiliteringsåtgärder inom affärsområdet.

Förvaltningsledningen och staben ligger på 1 % i sjukfrånvaro under 2019.

Långtidssjukfrånvaron inom förvaltningen har totalt sett ökat från 49 % till 49,8 %, ökningen är så pass marginell att det är svårt att dra några generella slutsatser av förändringen.

I samtliga ålderskategorier har sjukfrånvaron minskat förutom i ålderskategorin 50 år och äldre där sjukfrånvaron har ökat om än något marginellt.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron kommer att fortsätta under 2020 och affärsområdena arbetar med att sätta interna mål och aktiviteter för att nå en lägre nivå.

Riskbedömningar och skyddsronder:

Under året har regelbundna skyddsronder och riskbedömningar gjorts i syfte att minska ohälsa och arbeta hälsofrämjande. Under 2019 genomfördes en servicedag med fokus på de gemensamma utmaningar vi står inför 2020. Serviceförvaltningen har genomfört två ledarforum under året som en del i förvaltningens arbetsmiljöarbete.

Systematisk arbetsmiljöarbete:

Under september-oktober 2019 genomfördes årets SAM-enkät inom förvaltningen. Resultatet har legat till grund för en handlingsplan med tillhörande åtgärder vilka kommer att arbetas vidare med under 2020. I resultatet konstaterades det att det systematiska arbetsmiljöarbetet är en naturlig del i den dagliga verksamheten där medarbetare och skyddsombud har möjlighet att delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Övrigt:

Under 2019 genomfördes PULSEN vid två tillfällen inom hela förvaltningen i syfte att mäta medarbetarens arbetsmiljö i svarande stund. Arbetet med PULSEN kommer att utvärderas i inledningen av 2020 och en plan kommer att upprättas för det fortsatta arbetet.

Arbets-skador och tillbud

Orsak	Antal 2019	Antal 2018	Antal 2017
Tillbud	28	21	15
Skada utan frånvaro	68	67	58
Skada med frånvaro	8	0	2

Rapporteringen av antalet tillbud och skador har successivt ökat med åren. Anledningen till detta kan bero på det antalet kompetenshöjande insatser som genomförts samt en mer aktiv dialog inom förvaltningen i samverkan med de fackliga organisationerna de senaste åren. Skillnaden mellan arbets-skada och tillbud har lyfts samt vikten av att anmäla de tillbud som inträffar. Idag är det större fokus på det förebyggande arbetet. Arbets-skador med psykosocial orsak har ökat. Orsaken till detta kan vara att medvetenheten kring att även skador av psykosocial karaktär ska anmälas. Föreskriften OSA 2015:4 (organisatorisk och social arbetsmiljö) kan ha haft en bidragande effekt.

Arbetsgivaren och de fackliga organisationerna uppmanar kontinuerligt medarbetarna om att anmäla tillbud och arbets-skador. Ett av syftena med att anmäla tillbud och arbets-skador är att få kunskap om risker och kunna vidta åtgärder i ett tidigt skede för att inte fler medarbetare ska drabbas.

Antal anställda per chef

Serviceförvaltningen har ingen chef som har mer än 30 medarbetare. Antalet medarbetare per chef inom förvaltningen ligger på drygt 9 medarbetare per chef.

Miljö

I följande avsnitt redovisas nämndens miljöarbete inom ramen för Lunds kommuns program för ekologisk hållbarhet (LundaEko II) och förvaltningens miljöledningssystem.

Nämndens miljömål och resultat

I tabellen nedan redovisas bedömningar av de delmål i Lunds kommuns program för hållbar utveckling (LundaEko II) som nämnden är ansvarig för.

Mål	Delmål
1. Att motivera alla som bor och verkar i Lunds kommun att agera för en hållbar utveckling.	1.1 Lunds kommun ska, utifrån samtliga prioriterade områden i LundaEko II, bidra med kunskap, information, goda exempel och verktyg för att göra det enkelt att välja hållbara alternativ. Bedömning Kommer att klara målet
	1.2 Lunds kommun ska, utifrån samtliga prioriterade områden i LundaEko II, öka kunskapen samt utveckla samarbetet och dialogen kring hållbar utveckling inom organisationen samt med företag, universitet, organisationer och medborgare. Bedömning Kommer att klara målet
2. Alla som bor och verkar i Lunds kommun ska bidra till en mer hållbar konsumtion.	2.1 Lunds kommun ska verka för cirkulära flöden i slutna resurssnåla och giffria kretslopp. Bedömning Riskerar att ej klara målet
	2.2 Vid alla Lunds kommuns upphandlingar av varor, produkter och tjänster ska det finnas hållbarhetskrav lägst enligt upphandlingsmyndighetens basriterier eller motsvarande. Andelen upphandlingar där krav ställs, utöver basnivån, ska kontinuerligt öka. Bedömning Kommer att klara målet
	2.3 Varor, produkter och tjänster som upphandlas och köps av kommunen ska innehålla, eller ge upphov till, så lite som möjligt av miljö- och hälsofarliga ämnen, exempelvis mikroplaster. Bedömning Kommer att klara målet
	2.4 Vid alla Lunds kommuns upphandlingar där det föreligger risk för brott mot grundläggande arbetsvillkor och mänskliga rättigheter i leverantörskedjan ska sociala och etiska krav ställas och följas upp. Bedömning Kommer att klara målet
	2.5 År 2020 ska 100 procent av inköpskostnaden för livsmedel gälla ekologisk mat. Bedömning Riskerar att ej klara målet
	2.6 Lunds kommun ska kontinuerligt öka andelen upphandlade och inköpta produkter som är etiskt/rättvisemärkta. Bedömning Kommer att klara målet
	2.7 År 2020 har den totala mängden avfall minskat genom årlig minskning med 2 procent sedan 2013. Bedömning Går ej att bedöma
	2.8 Andelen utsorterat avfall ur restavfallet ska öka till 65 procent 2020. Bedömning Kommer att klara målet
3. Värna Lundabornas hälsa och miljön genom att minimera exponeringen för miljö- och hälsofarliga ämnen.	3.1 Utsläpp såsom emissioner och urlakning av miljö- och hälsofarliga ämnen, inklusive mikroplaster, från byggnader och anläggningar i Lunds kommun ska minska. Bedömning Osäkert

Mål	Delmål
	<p>3.2 Det ska inte förekomma miljö- och hälsofarliga ämnen i Lunds kommuns verksamheter som rör barn och unga.</p> <p>Bedömning Osäkert</p>
4. Utsläppen av växthusgaser i Lunds kommun ska minska med minst 50 procent till 2020 jämfört med 1990 och vara nära noll 2050.	<p>4.1 Utsläppen av växthusgaser i Lunds kommun ska minska med minst 80 procent till 2030 jämfört med 1990.</p> <p>Bedömning Kommer att klara målet</p>
	<p>4.2 Utsläppen av växthusgaser som uppstår vid produktion av varor och tjänster, som Lunds kommun köper, ska minska till 2020.</p> <p>Bedömning Osäkert</p>
	<p>4.3 Den kommunala organisationen ska vara fossilbränslefri senast 2020.</p> <p>Bedömning Osäkert</p>
	<p>4.4 Primärenergianvändningen per kvadratmeter i Lunds kommuns lokaler och bostäder ska minska med 45 procent till 2020 jämfört med 2013.</p> <p>Bedömning Kommer att klara målet</p>
	<p>4.5 Den lokala produktionen av el, värme och drivmedel från förnybara källor ska öka med 700 GWh till år 2020 jämfört med 2013.</p> <p>Bedömning Osäkert</p>
5. Alla som bor och verkar i Lunds kommun ska bidra till ett samhälle som är väl anpassat till pågående och förväntade klimatförändringar, och där negativa konsekvenser för människor, samhälle och miljö kan undvikas.	<p>5.1 Lunds kommun ska ta fram en klimatanpassningsplan som hanterar förvaltningsövergripande klimatanpassningsfrågor senast 2018.</p> <p>Bedömning Riskerar att ej klara målet</p>
	<p>5.2 Klimatanpassning ska integreras i kommunens processer och planering i alla berörda verksamheter.</p> <p>Bedömning Osäkert</p>
6. Lunds kommun ska utveckla och underhålla hållbara stads- och tätortsmiljöer med människan i centrum.	<p>6.1 Lunds kommun ska testa spjutspetsprojekt, nya metoder och tvärdisciplinärt samarbete i syfte att skapa en hållbar stadsutveckling.</p> <p>Bedömning Kommer att klara målet</p>
	<p>6.5 Lunds kommun ska sträva efter att begränsa exponeringen för skadlig strålning så att människors hälsa och den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.</p> <p>Bedömning Kommer att klara målet</p>
7. Skydda och utveckla kommunens natur och grönområden på ett sätt som främjar biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt skapa en god tillgänglighet och förutsättningar för rekreation, friluftsliv och natur- och kulturupplevelser.	<p>7.1 Lunds kommun ska tillgodose alla kommuninvånarnas behov av och rätt till gröna miljöer.</p> <p>Bedömning Kommer att klara målet</p>
8. Värna Lundabornas hälsa och miljön genom att minimera skadliga utsläpp till luft och vatten samt säkra en långsiktigt hållbar och trygg dricksvattenförsörjning.	<p>8.4 De regionala målen för halterna av partiklar (PM 10 och PM 2,5) , bensen, kvävedioxid och marknära ozon ska inte överskridas.</p> <p>Bedömning Går ej att bedöma</p>

Analys av miljömål och resultat

Det kommunövergripande miljöarbetet

Servicenämnden har efter aktualiseringen av LundaEko II nu ett tydligt huvudansvar för delmål 2.5 År 2020 ska 100 procent av inköpskostnaden för livsmedel gälla ekologisk mat och delmål 4.3 Den kommunala organisationen ska vara fossilbränslefri senast 2020.

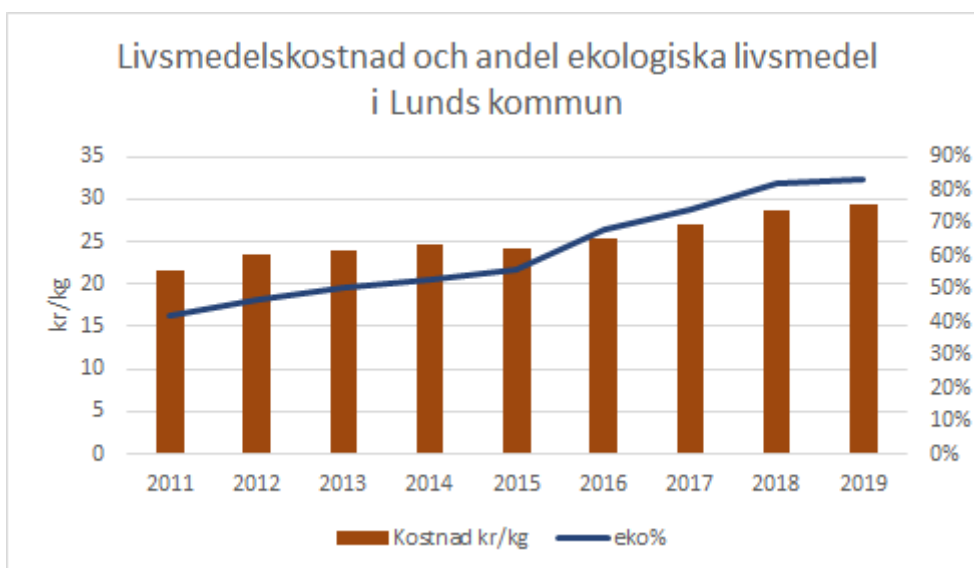
I det kommunövergripande arbetet ingår det att sprida kunskap och engagemang, driva projekt samt delta i nätverk och testa nya lösningar och tekniker. I uppdraget ingår även att stödja verksamheterna i att vara effektiva och ibland ändra sitt beteende så att kommunens energiförbrukning och användning av fossila bränslen minskar samt att matsvinnet minskar.

100 % ekologiska livsmedel 2020

För att uppnå 100 % ekologiska livsmedel och att sporra alla enheter i kommunen att göra sitt bästa krävs ett stort engagemang och uppfinningsrikedom. Information och tips sprids regelbundet genom nyhetsbrevet *Hållbar mat i Lund*.

I december beslutade Kommunfullmäktige att stryka målsättningen om 100 % ekologisk mat för att på sikt ge mer utrymme för andra hållbarhetsaspekter i livsmedelsinköpen. Detta innebär inte att Lunds kommun ska sluta helt med ekologiska livsmedel. I enlighet med Lunds kostpolicy ska vi även fortsättningsvis tillaga och servera mat och måltider som så långt som möjligt är producerade klimatsmart, gynnar den biologiska mångfalden, utan kemiska bekämpningsmedel och handelsgödsel samt med goda arbetsvillkor.

2019 var andelen ekologiska livsmedel i kommunen 83,4 % vilket enbart var en ökning på 1,4 % trots att det finns tillgång på ekologiska produkter på marknaden.

Under 2019 genomfördes ett evenemang i samband med *Hållbarhetsveckan* där kommunens verksamheter uppmärksammades för sina insatser för 100 % ekologiska livsmedelsinköp. Genom att delta i olika nätverk och bjuda in och samarbeta med upphandlade leverantörer så medverkar kommunen till att utveckla och utöka det ekologiska sortimentet.

Fossilbränslefri kommun

Förvaltningen deltar i eller leder flera spjutspetsprojekt som alla bidrar till att Lund ska bli en Fossilbränslefri kommun 2020, exempelvis mobilitetsprojektet, CAR, Fossilbränslefria kommuner i Skåne 2.0, och Cleancon.

Energieffektivisering av kommunens fastigheter fortsätter genom byggnation av energieffektiva byggnader och genom arbetet med att ständigt justera och trimma in fastigheternas driftsystem. En ny programvara för uppföljning har tagits i drift, vilket kommer att underlätta uppföljningen av energianvändningen samt göra det möjligt att följa upp med tätare intervaller och därmed snabbare kunna åtgärda avvikelser. Solceller installeras både vid nybyggnad och vid takunderhåll i de fall det är lämpligt. Genom aktiviteter såsom, energironderingar och samarbetsavtal kring *Hållbara fastigheter* så skapas en dialog med hyresgästerna och en förståelse samt engagemang för fastigheternas miljö- och klimatpåverkan. Lundafastigheter har även sökt medel för att genomföra ett test gällande digitalisering av fastighetsdriften.

Under 2019 har elektroniska körjournaler installerats i majoriteten av kommunens bilar, vilket gör att Serviceförvaltningen nu har en mycket god överblick över hur fordonen kör. Det kommer även underlätta för kommunens anställda genom att de slipper skriva manuella körjournaler. Laddstolpar har med finansiellt stöd från Klimatklivet och CAR, har bland annat satts upp på Ljusåret. Under året har också ett nytt modernt bokningssystem upphandlats, vilket ska användas för både bokning och fakturering av fordonen i kommunen. Implementeringen av systemet har påbörjats och kommer att gå in i skarpt läge 2020. Ett viktigt steg har också tagits genom skapandet av enheten Mobilitetsservice som har ett stort ansvar och mandat att se till så alla tjänsteresor i kommunen optimeras. Tjänsteresorna kommer att effektivisera genom fordonspooler samt genom att alla ska betala rätt pris för de fordon de använder och att transporterarna är fossilbränslefria.

Det förvaltningsspecifika miljöarbetet

Förvaltningens andel ekologiska livsmedel ökade under året med 2 % och den totala andelen är nu 89 %. Måltidsservice kommer att jobba vidare, utifrån Kommunfullmäktiges beslut, för att hitta en bra balans mellan ekologiska och konventionella produkter så att vi även fortsättningsvis kan erbjuda våra gäster näringsriktig kost och en bra måltidsupplevelse. Maträtterna i matsedeln utvecklas ständigt och klimatanpassas genom att traditionella livsmedel byts ut till andra. Utmaningen är att få matgästerna att våga pröva något nytt. Det har under många år gjorts matsvinnsmätningar och under 2019 har verksamheten använt en app med möjlighet att lägga in matsvinn per dag.

Under 2019 har förvaltningen tagit stora steg framåt i arbetet med Miljöbyggnad och då bland annat gått över till den senaste Miljöbyggnadsversionen och tagit fram en ny rutin för arbetet.

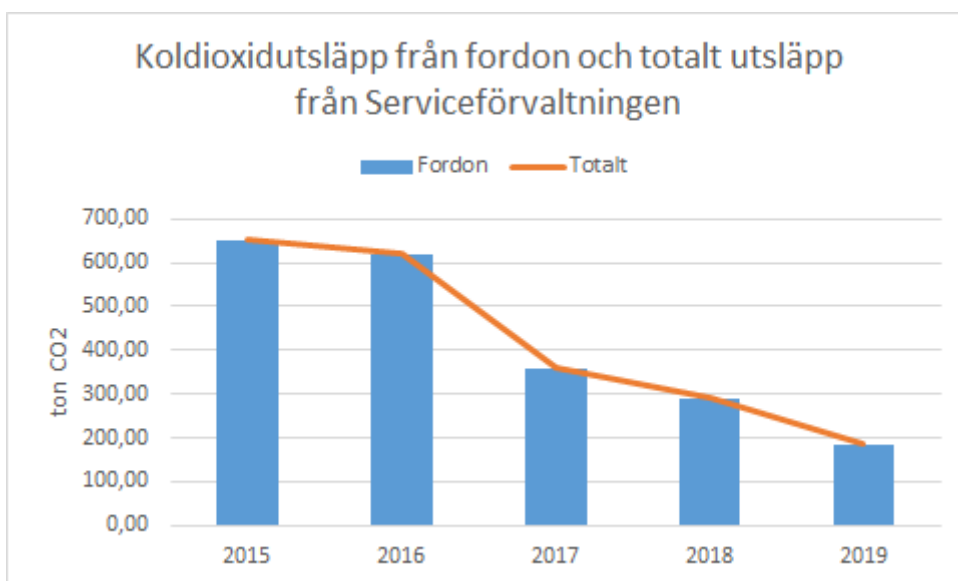
Genom ett patenterat filtersystem tvättar förvaltningens lokalvård numera tvätten ren och mjuk endast med kallvatten (avjoniserat vatten) utan tvätt- och sköljmedel.

Under sommaren genomfördes ett försök med att låta bli att klippa vissa gräsytor som inte används av verksamheterna för att studera om det gynnar den biologiska mångfalden. En biologistudent utvärderade skillnaden mellan de oklippta ytorna jämfört med de klippta och ett försiktigt positivt resultat med en något ökad mängd insekter kunde anas trots den korta försöksperioden. Det i kombination med ett stort

engagemang från nämnden gör att försöket utökas under 2020.

Alla nya fordon som köps in är fossilfria och går på el, biogas eller HVO och den befintliga fordonsflottan i förvaltningen är till 97 % fossilfri. Förvaltningen fortsätter med att byta ut diesel- och bensindrivna arbetsmaskiner till el, underlättar införandet av elfordon genom att installera laddstolpar och köper in eldrivna transportcyklar till kommunens arbetsställen. För att snabba på övergången till fossilfria arbetsmaskiner deltar Serviceförvaltningen i EU-projektet Cleancon. Inom projektet kommer en demonstration att göras, där Markentreprenad testar en innovativ upphandlingsmetod för att hitta fossilfria lösningar för skötsel av stora gräsytor.

Förvaltningens koldioxidutsläpp består till 99 % av utsläpp från fordon och det har varit en positiv utveckling. Utsläppen har minskat med 466 ton CO₂ sedan 2015 vilket ungefär motsvarar 47 svenskers koldioxidutsläpp per år.

Bilaga

Uppföljning - miljöindikatorer - 2019 (Servicenämnden)